

EMİNE EFİLOĞLU ANAOKULU

Okul Öncesi Dönemde Çocukların
Gelişim Özellikleri

GELİŞİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Sevgili Anne ve Babalar,

Gelişim dönemler halinde gerçekleşen, her dönemin bir önceki döneme göre farklılıklar gösterdiği, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. İnsanların hiyerarşik bir gelişim sırası vardır her çocuk bu sırayı izler. Bir sonraki basamağa geçmek için içinde bulunduğu zamanın özelliklerini tamamlamış olması gerekir. Çocukların hepsi gelişimsel sırayı takip ederler ancak hızları zamanları ve dereceleri birbirlerinden farklıdır. Anne babaların çocuklarına karşı tutumlarını en iyi şekilde belirleyebilmeleri için, onların içinde buldukları gelişim dönemlerinin özelliklerini bilmeleri gerekmektedir.

Çocuklarımızın her bir gelişim özelliğini aynı sıra ve sürede gerçekleştirmesi beklenmemelidir.

Bültenin Konuları:

- GELİŞİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ
- 4-5 YAŞ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ
- VELİLERE ÖNERİLER

4-5 Yaş Gelişim Özellikleri

Çocuğunun Zihinsel Gelişimi

- Dikkat süreleri daha uzundur.
- Daha iyi odaklanırlar.
- Dramatik oyunları daha karmaşık ve zengindir.
- Nesnelere büyüklüklerine, uzunluklarına, renklerine göre ayırabilirler.
- Büyüklük kavramını anlarlar (en büyük, en küçük gibi).
- Nesnelere farklı şekillerde sıralayabilirler.
- Öğretilirse büyük ve küçük harfleri gösterebilirler.
- 4 rengin dışındaki belirli renkleri bilirler (turuncu, gri gibi).
- 20'ye kadar sıralı sayabilirler.
- "Aynı, daha fazla, "daha az" kavramlarını anlarlar
- "Dünden bir gün önce, yarından bir gün sonra" kavramlarını kullanabilirler.
- Saat ve zaman kavramını anlamaya başlarlar.
- "İçinde-dışında; altında-üstünde; önünde-arkasında" kavramlarını anlarlar.
- Karmaşık neden- sonuç ilişkileri kurabilirler.
- Bazı durumlar karşısında ne yapması gerektiğini değerlendirebilir: Yağmurda dışarı çıkmak isterse ne yapması gerektiğini bilir.
- Bazı harfleri yazabilirler.
- Bazı rakamları yazabilir ve okuyabilirler.
- 20'den yukarı sayabilirler.
- Nesnelere toplama yapabilirler.

Çocuğun Zihinsel Gelişimini Desteklemek İçin Neler Yapılabilir?

- Kitap okuma zamanlarına drama da eklenebilir. Kitapta yer alan farklı karakterlerde ses tonu değiştirilebilir
- Hikâyeleri tamamlaması veya kendisinin bir hikâye düşünmesi istenebilir
- Yazı/harf kavramını öğrenmeleri için oyuncaklarının ve malzemelerinin üzerine ne olduğunu yazan etiketler yapıştırılabilir.
- Günlük hayattaki gerçek nesnelere gruplama, birebir eşleme, sıralama yapması sağlanabilir.
- Yaşamsal ritüeller öğretilmelidir. Günaydın. İyi akşamlar.Vb.
- Basit toplama işlemi yaptırılabilir
- Problem çözme becerisi konusunda çalışılmalıdır. (sorunu tanımlamak, bu sorunu nasıl çözeriz'...Vb.)
- Tüm okul öncesi akademik faaliyetler konusunda desteklenmelidir.

(Kesme, boyama, makas kullanma, ödev yapma bilincinin gelişmesi, kalem kullanma... gibi)

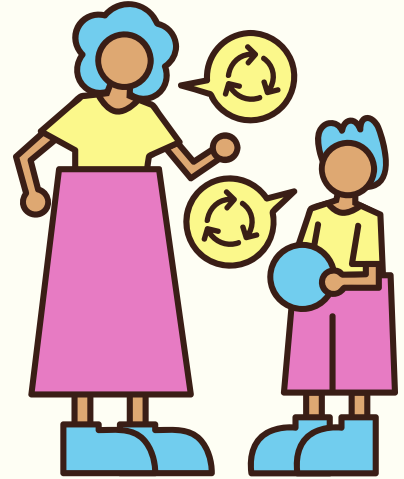

Çocuğun Dil Gelişimi

- Kelimelerin anlamlarını sorarlar.
- Doğum gününü, telefon numarasını, anne babasının adını söyleyebilirler.
- “Ve,fakat, çünkü” kelimelerini kullanabilirler.
- Kelime dağarcığı önceki yaşlara oranla artmıştır. Çocuklar kullandıklarından daha fazla kelimeyi anlarlar.
- Hikâyelerin başı, sonu ve ortası olduğunu anlarlar.
- Kitapların soldan sağa, yukardan aşağı okunduğunu anlarlar.
- Hikâyeleri tekrar anlatabilirler.
- Aynı sesli harfle başlayan ve biten kelimeleri bulabilirler (a, e, i, ı, o, ö, u, ü gibi.)
- Üç eylemden oluşan komutları takip edebilirler.
- Aynı sessiz harflerle başlayan kelimeleri bulabilirler (ş, t, z gibi.)

Çocuğun Dil Gelişimini Desteklemek İçin Neler Yapılabilir?

- Şarkılar, tekerlemeler, bilmeceleler öğretilir. Hem oyun oynamış hem de gelişimine destek olursunuz
- Yeni kelimelerin anlamlarını açıklayıp uygun ortamda kullanılabilir
- Yaşantınızda ki her durumla ilgili az ama öz bilgiler paylaşıp o anın farkındalığını öğretebilirsiniz. (mevsimler, gezdiğiniz yerler, o an yapılan işler)
- İyi bir dinleyici olmak ve çocukların anlattıklarını dikkatlice dinlemek, çocukların paylaşımlarını artıracığından dil gelişimini destekler.

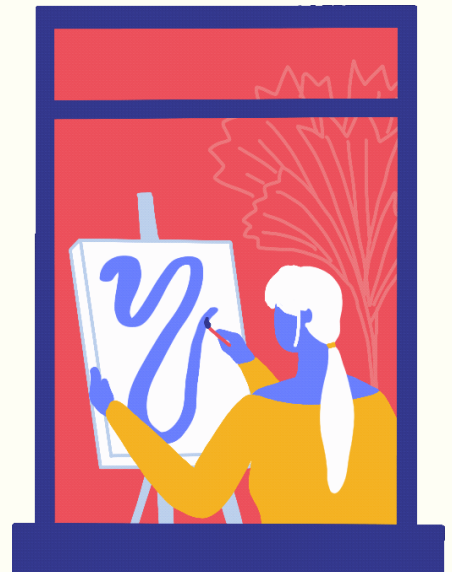
Çocuğun Bedensel Gelişimi

- Yemeklerini çatal bıçak kullanarak yerler.
- Saçlarını tararlar, dişlerini fırçalarlar, ellerini yüzlerini yıkarlar
- Yardımla banyo yapabilirler.
- Ayakkabılarını doğru giyebilirler.
- Ayakkabı bağcıklarını bağlayabilirler
- Eli göğsünde tek ayak üzerinde durabilirler.
- Geri zıplayabilirler.
- Tek elle topu fırlatabilir, iki eliyle yakalayabilirler.
- İki eliyle topuklarına dokunabilirler.
- Bazı baş harfleri taklit ederek yazabilirler.
- 6-7 kısımdan oluşan insan resmi çizebilirler.
- Katlanmış bir kâğıdı zarfa koyabilirler.
- İsim ve soyadını yazabilirler

5 yaş çocuğunda küçük kas gelişimi henüz tamamlanmamıştır. Bu yaştaki bir çocuk;

- Nokta ile verilen bir resmin noktalarını birleştirir.
- Anahtarla kapı kilidi açabilir.
- Eksik çizilmiş bir insan resminin eksik kısımlarını tamamlayabilir.
- Şekillerin sınırını taşımadan boyayabilir.
- Basit labirent bulmacaları tamamlayabilir.
- Bir kavanozun kapağını açıp kapayabilir.
- Verilen sıralamaya göre (renk, büyüklük) ipe boncuk dizebilir.
- Su gibi akıcı maddeleri bir kaptan diğerine boşaltabilir.

Çocuğun Sosyal ve Duygusal Gelişimi

- Cinsel kimliğinin kalıcı olduğunun farkındadırlar.
- Kolayca moralleri bozulabilir.
- Arkadaşlarını kendileri seçerler. Çok sevdikleri arkadaşları vardır.
- Arkadaşlarıyla işbirliği yaparlar.
- Morali bozuk olan arkadaşlarını rahatlatırlar.
- Arkadaşlarından yardım isterler.
- Arkadaşlarıyla bazen tartışırlar.
- Yetişkinlerle paylaşmadıkları sırlarını arkadaşlarıyla paylaşırlar.
- Başkalarının duygularını anlarlar ve empati gösterirler.
- Kendi duygularını ifade ederler.
- Grup kurallarına uyarlar.
- Sosyal olarak doğru ve doğru olmayan davranışlar arasındaki farkı anlarlar.
- Küçük çocukları ve hayvanları korurlar.
- Başkalarının duygularını isimlendirirler.

Çocuğun Sosyal-Duygusal Gelişimini Desteklemek İçin Neler Yapılabilir?

- Çocukların duygularını ifade etmelerine, diğerlerinin düşüncelerini dinlemelerine fırsat verilmelidir.
- Yaşanılan sorunu bulma, ifade etme, birlikte çözüm yolu üretme noktasında desteklenmeli yol gösterici olunmalıdır
- Arkadaşlarıyla yaratıcı oyunlar oynaması sağlanmalıdır
- Paylaşmasını öğrenmesi için önce aitlik kavramı üzerinde durulmalı. Benim, senin, bizim gibi kavramları bilerek; kendisine ait bir eşyayı ödünç alınıp verileceği öğretilmelidir.
- İyi davranışlar gösterdiğinde olumlu geribildirimler verin. Pohpohlamak veya sürekli övmek yerine gerçekçi, olumlu geribildirim vermek çok daha geliştiricidir
- Anne babalar duygusal gelişimi sağlamak için çocuklarının her konuda duygularını ifade etmelerine olanak sağlamalıdır.
- Aşırı düşkünlük ve taşkın sevgi gösterileri de sakıncalıdır. Çocuğun sağlıklı bir duygusal gelişime sahip olabilmesi için, aile içi dengeli bir duygusal etkileşim ortamına gereksinim vardır.

Psikolojik Danışman
Betül BALIM